

Raadsinformatiebrief

Bezoekadres:
Markt 33
Ambtenaar
Drs. A.S. Joustra
Telefoonnummer
14 045
Telefax
045-5676395
Zaaknummer

Leden van de Gemeenteraad en Raadscommissie
Burgers en Samenleving Gemeente Kerkrade

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Datum

Onderwerp
Regionaal Preventie
Akkoord Zuid-Limburg en
Lokale Preventie Agenda
Kerkrade

21it03106

VERZONDEN 03 JUN 2021

Bijlage(n)
3

Geachte Raads- en Commissieleden,

Middels deze Raadsinformatiebrief willen wij u informeren over het Regionale Preventie Akkoord Zuid-Limburg en de daarop afgestemde Lokale Preventie Agenda Kerkrade.

Het Regionale Preventie Akkoord en de Lokale Preventie Agenda Kerkrade bevat géén nieuw beleid, maar brengt vooral samenhang, verbinding, versterking en uitvoering aan het reeds in VIE, Regionale Gezondheidsbeleid Trendbreuk en het Preventieplan Jeugd en Alcohol door de Raad vastgesteld beleid. Aangezien het Regionale Preventie Akkoord vooral voorziet in de uitvoering van concrete acties, waarvoor de Raad eerder beleid heeft vastgesteld, is het preventie akkoord ter vaststelling voorgelegd aan het College, en wordt u als Raadsleden via deze Raadsinformatiebrief geïnformeerd over de inhoud van het preventie akkoord (overeenkomstig met de besluitvormingsprocedure over het Sport Akkoord).

Ontwikkeling Regionaal Preventie Akkoord Zuid-Limburg

Het Nationaal Preventieakkoord bevat afspraken om overgewicht, overmatig alcoholgebruik en roken te verminderen. Om deze ambities te realiseren is regionale en lokale uitvoering nodig. Daarom zijn gemeenten in Nederland opgeroepen om aan de slag te gaan met regionale en/of lokale preventieafspraken.

Deze landelijke ambities sluiten naadloos aan bij de ambities van het regionale gezondheidsbeleid Zuid Sprong Eruit en de Zuid-Limburgse aanpak Trendbreuk.

Vanuit deze ontwikkeling zetten de Zuid-Limburgse gemeenten in op een gezamenlijk preventieakkoord. Hiermee wordt zowel uitvoering gegeven aan landelijke ambities alsook aan Zuid-Limburgse ambities die in de gezondheidsnota 'Zuid Springt Eruit' zijn vastgelegd.

Omdat gezondheidswinst pas echt ontstaat in de gemeente, de wijk of op school, zijn de regionale preventieafspraken aangevuld met een lokale preventieagenda per gemeente, voor lokale uitvoering van de regionale en de lokale ambities en voor lokaal maatwerk.

Gezamenlijk kader

Het gezamenlijke Zuid-Limburgse Preventieakkoord bestaat uit een regionaal akkoord en 16 lokale preventieagenda's. In het regionale akkoord zijn afspraken gemaakt met regionale partners met als doel lokale gezondheidswinst te boeken. Binnen de lokale preventieagenda's hebben gemeenten preventie activiteiten geagendeerd op lokaal niveau.

Zowel het Regionale Preventieakkoord als de Lokale Agenda's zijn opgebouwd uit de volgende 5 pijlers:

1. Bewegen en gezonde voeding op scholen
2. Limburgse netwerkaanpak overgewicht en obesitas
3. Rookvrije kindomgevingen
4. Gezondere sportomgevingen
5. Overige (lokale) speerpunten

Binnen deze pijlers is zowel regionaal als lokaal aansluiting gezocht bij bestaande netwerken, programma's en initiatieven. Hiermee wordt de uitvoering van bestaande ambities aangejaagd, versneld en geïntensiveerd. Tevens wordt op die manier voorkomen dat er een wildgroei aan nieuwe initiatieven ontstaat.

Doelstelling

Doelen van het Gezondheidsbeleid Zuid-Limburg, Trendbreuk en VIE in Kerkrade:

- Kansrijk, gezond en veilig laten opgroeien van onze jeugd (t/m 18 jaar).
- In 2030 heeft Zuid-Limburg haar achterstand tov Nederland ingelopen met 25%.
- In 2030 is de ervaren gezondheid van de inwoners van Kerkrade minimaal gelijk aan Zuid-Limburg.

Doelen van het Lokale Preventie Akkoord Kerkrade:

- Burgers, zowel kinderen als volwassenen, maken gezondere keuzes waardoor ze minder ziek worden, minder zorg nodig hebben en het goede voorbeeld geven aan hun kinderen.
- Bijdragen aan het inlopen van de gezondheidsachterstand tov Nederland van 25% in 2030.
- Bijdragen aan een ervaren gezondheid van de inwoners van Kerkrade minimaal gelijk aan Zuid-Limburg in 2030.

In co-creatie met burgers en partners wil Gemeente Kerkrade de Lokale Preventie Agenda dit jaar aanvullen, verder concretiseren en door ontwikkelen tot een Lokaal Preventie Akkoord voor Kerkrade en verder verbinden met onze activiteiten in VIE, Trendbreuk en Sport Akkoord. De Lokale Preventie Agenda is een 1e aanzet daartoe.

Verbinding met VIE, Trendbreuk en Sport Akkoord Kerkrade

Het Preventie Akkoord sluit naadloos aan bij onze doelen, beleid en activiteiten in VIE, Trendbreuk en het Sport Akkoord Kerkrade. En biedt samen met bijbehorende uitvoeringsgelden van VWS de mogelijkheid om:

- onze activiteiten op het vlak van preventie, gezondheid en sport nog beter met elkaar te verbinden en te versterken, en daardoor mogelijk nog sneller resultaat te bereiken;
- onze activiteiten gericht op de speerpunten 'rookvrije kindomgeving' en 'gezonde sportomgeving' een extra boost te geven, en hiermee ook kinderen in de leeftijd van 13-18 jaar te bereiken;
- onze samenwerking uit te bouwen en te intensiveren met onder andere (sport)verenigingen, (sport)organisaties, scholen etc, voor een gezamenlijke, integrale aanpak voor een gezonde leefstijl bij onze jeugd en inwoners.

Financiën

Voor Gemeente Kerkrade bedraagt het uitvoeringsbudget over de periode 2021, 2022 en 2023 in totaal €90.000 (3x€30.000). Hiervan zal jaarlijks 25% besteed worden aan de uitvoering van het Regionale Preventieakkoord. De overige 75% wordt ingezet voor de uitvoering van de Lokale Preventie Agenda Kerkrade.

Uitvoering

Vanuit het programmabureau Trendbreuk zal de uitvoering aangejaagd en gemonitord worden. Speciale aandacht is hierbij voor de optimale verbinding tussen het regionale akkoord en de lokale agenda's.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Mocht u nog vragen hebben of mocht nog toelichting nodig zijn, dan kan hier altijd in de commissie Burgers en Samenleving toelichting over worden gegeven.

Het College,

Dr. T.P. Dassen-Housen

De Secretaris,

Dhr. R.J.M.S. Stijns

Bijlagen:

1. Regionaal Preventie Akkoord Zuid-Limburg
2. Aanbiedingsbrief bij Regionaal Preventie Akkoord Zuid-Limburg
3. Lokale Preventie Agenda Kerkrade

Aan dhr. P. Blokhuis
Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Betreft: aanbidding Preventieakkoord Zuid-Limburg

Geachte heer Blokhuis,

'Zuid springt eruit'. Dat is in drie woorden de problematiek van de regio Zuid-Limburg. In veel gezondheidslijstjes staat Zuid-Limburg onderaan en springen we er negatief uit¹.

'Zuid springt eruit'. Dat is in dezelfde drie woorden ons motto dat de drive en daadkracht van onze regio illustreert om uit deze achterstanden te springen. Die drie woorden zijn niet loos. Om u een indruk te geven: Via het unieke netwerk van het Gezondheidsakkoord Zuid-Limburg stemmen wetenschappers, beleidsbepalers, ondernemers, zorgverzekeraars en burgervertegenwoordigers af over het gericht inlopen van de sociaal-economische achterstanden. In de regio zijn aanpakken ontwikkeld die inmiddels als landelijk voorbeeld gelden. Denk aan de Gezonde Basisschool van de Toekomst, leefstijlprogramma HealthyLIFE of de aanpak Blauwe Zorg. Alle zestien Zuid-Limburgse gemeenten hebben met het programma Trendbreuk een gezamenlijke aanpak gerealiseerd die gericht is op het inlopen van de achterstanden zodat meer jongeren gezond en kansrijk kunnen opgroeien. En ook de rol van de Provincie Limburg met haar Sociale Agenda 2025 als aanjager van de transformatie van zorg naar gezondheid is belangrijk en voor Nederland uniek. In de praktijk werken inmiddels talloze professionals via het gedachtengoed van positieve gezondheid aan de veerkracht van mensen en wat hun leven betekenisvol maakt. Limburg is daarmee koploper om positieve gezondheid in de praktijk te brengen. Elke gemeente is JOGG gemeente en daarmee is Zuid-Limburg het grootste aaneengesloten JOGG gebied van Nederland. Zuid-Limburg had de eerste regionale coalitie Kansrijke Start van het land. Er zijn twee door VWS ondersteunde

---

¹ Zie o.a. <https://regio-beeld.nl/mijnstreek/> en <https://trendbreukzuidlimburg.nl/gezondheidsbeleid-zuid-limburg-2020-2023-nota/>

preventiecoalities in Zuid-Limburg: zorgverzekeraar CZ heeft ze gesloten met de gemeenten Heerlen en Sittard-Geleen. Zij maken deel uit van de brede regionale samenwerking van partners in de zorg en het sociaal domein in de Mijnstreek regio. Het MUMC+ heeft samen met de partners uit de regio een Kennis en Innovatie Agenda Zuidoost-Nederland 2030 opgesteld die aanhaakt op het thema van de regionale sociaal-economische achterstanden zodat wetenschap, beleid en praktijk elkaar versterken. Ook de Academische Werkplaatsen (Publieke Gezondheid, Duurzame Zorg en Ouderenzorg) spelen daar een belangrijke rol in. En als NOVI gebied hebben we onze gezondheidsopgave onderdeel gemaakt van een integrale fysieke en sociaal-economische aanpak. Kortom, een hele reeks die zich het beste laat samen vatten als: Zuid Springt Eruit!

Het Zuid-Limburgse preventieakkoord dat voorligt helpt ons deze eerdergenoemde sprong te maken. We zijn daarom erkentelijk voor de samenwerking met de VNG en uw ministerie bij de totstandkoming en uitvoering van het Zuid-Limburgse preventieakkoord.

Tegelijkertijd is er, ondanks al de hierboven genoemde inspanningen en ondanks de aanvullende afspraken die via het preventieakkoord worden gesloten, het besef in de regio dat er veel meer nodig is om de Zuid-Limburgse achterstanden om te buigen. We hebben recent onze ervaringen gedeeld met de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving in het kader van hun advies 'Een eerlijke kans op gezond leven'. De Zuid-Limburgse aanpak Trendbreuk is daarin als inspirerend landelijk voorbeeld genoemd. De 7 adviezen die de Raad in haar rapport benoemt zijn uit ons hart gegrepen en zijn ook nodig om er echt uit te gaan springen! Wij roepen u op die adviezen met ons op te volgen en in Zuid-Limburg in de praktijk te brengen (<https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2021/4/7/aanbevelingen-advies-een-eerlijke-kans-op-gezond-leven>)!

De regio Zuid-Limburg is klaar om met u die sprong te maken en daarmee de regio en dus Nederland, samen, gezonder te maken!

Leon Geilen	Voorzitter Stuurgroep Trendbreuk ZL en wethouder gemeente Sittard-Geleen
Anita Bastiaans	Lid Bestuurlijk Kernoverleg NOVI Zuid-Limburg en wethouder gemeente Maastricht
Martin de Beer	Lid Stuurgroep Regiodeal Parkstad Limburg en wethouder gemeente Heerlen
Fons Bovens	Directeur GGD Zuid Limburg
Wiro Gruisen	Kerncoalitie Mijnstreek

Helen Mertens	Voorzitter Raad van Bestuur Maastricht UMC+
Andre Knottnerus	Gezondheidsakkoord Zuid-Limburg
Maria Jansen	Hoogleraar Populatiegericht Gezondheidsbeleid Maastricht University en Programmaleider Academische Werkplaats GGD Zuid Limburg

PREVENTIEAKKOORD ZUID-LIMBURG

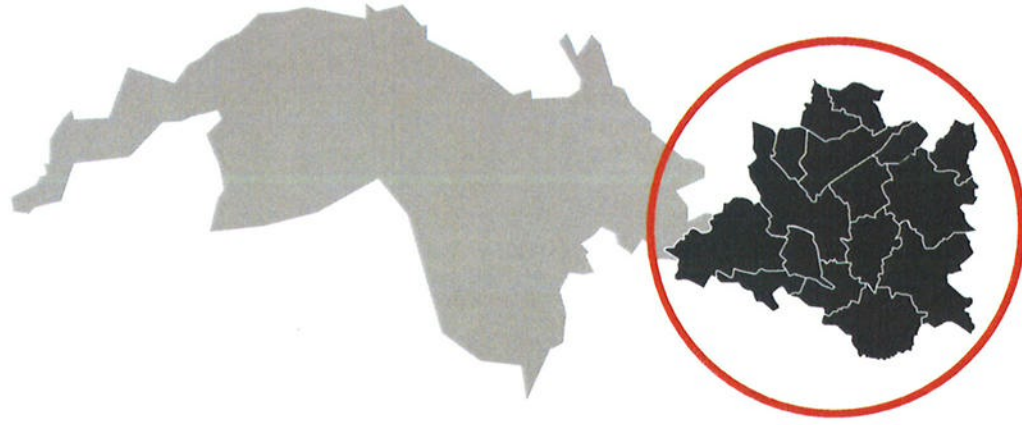
2021 - 2023

Samen werken aan een gezonder Zuid-Limburg

INHOUD

ALGEMEEN

HET VERHAAL

- Nationaal Preventieakkoord
- Van Den Haag naar Zuid-Limburg
- Netwerk van netwerken
- Het resultaat
- 5 pijlers
- Aanjagen, versnellen en intensiveren

16 LOKALE PREVENTIEAGENDA'S

HET PROBLEEM

AAN DE SLAG

FINANCIËN

PARTNERS

5 PIJLERS

BEWEGEN EN GEZONDE VOEDING OP SCHOLEN

LIMBURGSE NETWERKAANPAK OVERGEWICHT EN OBESITAS

ROOKVRIJE KINDOMGEVING

GEZONDERE SPORTOMGEVINGEN

AANVULLENDE SPEERPUNTEN

HET VERHAAL

Nationaal Preventieakkoord

Een gezonder Nederland! Dat is de ambitie van het [Nationaal Preventieakkoord](#). Samen met zorg-aanbieders, zorgverzekeraars, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en de Rijksoverheid zijn afspraken gemaakt om overgewicht, overmatig alcoholgebruik en roken te verminderen. Om deze ambities te realiseren is echter regionale en lokale uitvoering nodig. Daarom worden gemeenten in Nederland opgeroepen om aan de slag te gaan met regionale en lokale preventieafspraken.

Van Den Haag naar Zuid-Limburg

Deze landelijke ambities sluiten naadloos aan op de ambities van het regionale gezondheidsbeleid [Zuid Springt Eruit](#) en de Zuid-Limburgse aanpak [Trendbreuk](#). Vanuit deze ontwikkeling zetten de Zuid-Limburgse gemeenten dan ook in op een gezamenlijk preventieakkoord. Hiermee wordt zowel uitvoering gegeven aan landelijke ambities als ook aan Zuid-Limburgse ambities binnen Zuid Springt Eruit.

Netwerk van netwerken

Hoe hard in Zuid-Limburg wordt gewerkt aan het inhalen van gezondheidsachterstanden blijkt wel uit de vele initiatieven en organisaties die zich hiervoor inzetten. In het proces om te komen tot dit preventieakkoord is daarom aansluiting gezocht bij bestaande netwerken, coalities, akkoorden, programma's en initiatieven. Tijdens de vele gesprekken, interviews en werksessies van de afgelopen periode is dankbaar gebruik gemaakt van de schat aan kennis en ervaring bij de vele partners, maar bovenal de bereidheid om er samen de schouders onder te zetten.

Leon Geilen, Voorzitter Stuurgroep Trendbreuk Zuid-Limburg en wethouder gemeente Sittard-Geleen:

'In Zuid-Limburg wordt ontzettend hard gewerkt aan het inhalen van gezondheidsachterstanden. De preventieafspraken binnen dit regionale akkoord en de lokale agenda's leveren hier een waardevolle bijdrage aan. Hiermee kunnen we samen met partners nog meer massa maken en onze slagkracht vergroten.'

Het resultaat

Voor u ligt het resultaat van dit proces: het Preventieakkoord Zuid-Limburg. Dit akkoord bestaat uit een regionaal akkoord en 16 lokale preventieagenda's. In het regionale akkoord worden afspraken gemaakt met regionale partners met als doel lokale gezondheidswinst te boeken. Binnen de lokale preventieagenda's hebben gemeenten afspraken gemaakt op lokaal niveau. Hierbij is tevens ruimte voor lokale speerpunten.

5 pijlers

Zowel het regionale preventieakkoord als de lokale agenda's zijn opgebouwd uit de volgende 5 pijlers:

- Bewegen en gezonde voeding op scholen
- Limburgse netwerkaanpak overgewicht en obesitas
- Rookvrije kindomgevingen
- Gezondere sportomgevingen
- Overige (lokale) speerpunten

Aanjagen, versnellen en intensiveren

Dat is waarop we inzetten met dit akkoord: de uitvoering van gezamenlijke ambities aanjagen, versnellen en intensiveren. Maar, zo bleek ook de afgelopen periode, onze ambities zijn groter dan de beschikbare middelen. Dit betekent dat dit preventieakkoord weliswaar ambitieus is, maar niet allesomvattend.

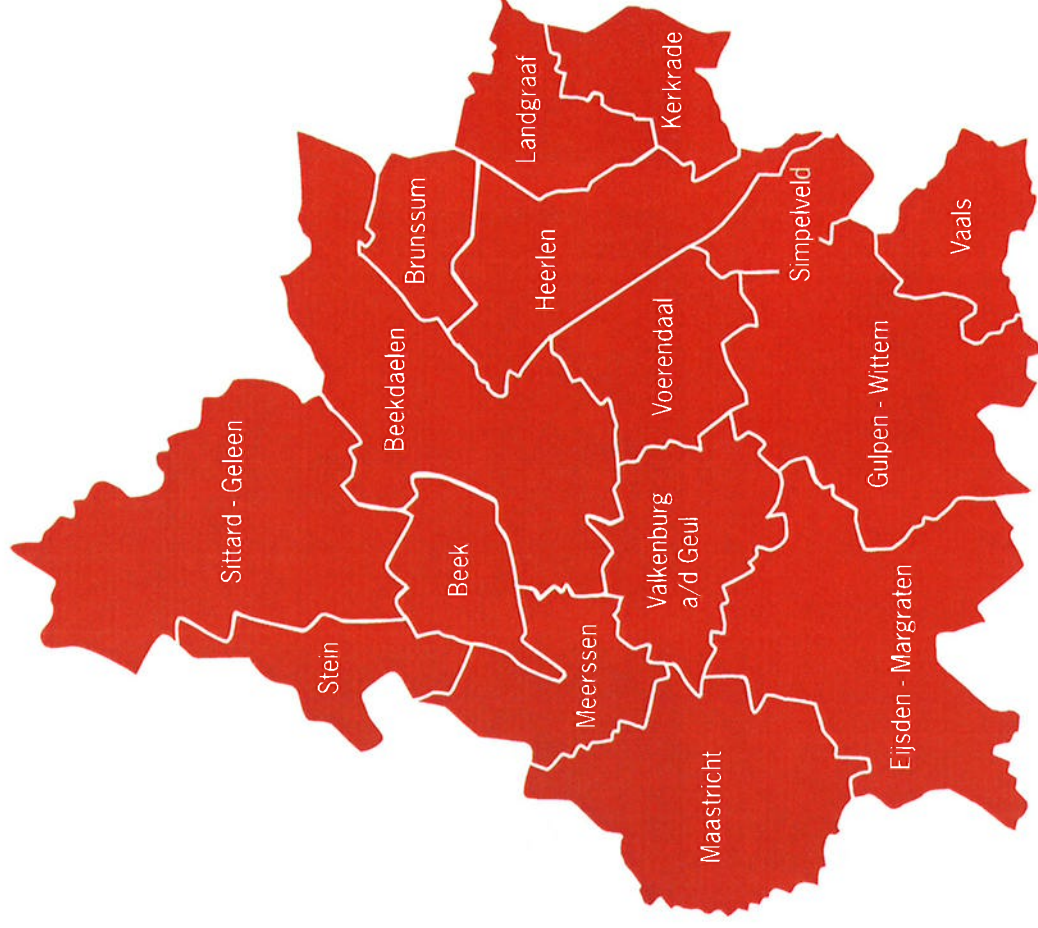
Zo hebben we scherpe keuzes gemaakt zodat we een zo groot mogelijke impact realiseren en daarmee een maximale bijdrage leveren aan een gezonder Zuid-Limburg.

16 LOKALE PREVENTIEAGENDA'S

Het Preventieakkoord Zuid-Limburg bestaat uit een regionaal akkoord en 16 lokale preventieagenda's.

Klik hiernaast op de gemeentenaam voor de betreffende preventieagenda.

HET PROBLEEM

Het Nationaal Preventieakkoord zet in op het terugdringen van alcoholgebruik, roken en overgewicht. Maar hoe zit het daarmee in Zuid-Limburg? Hoe groot is de noodzaak om hier iets aan te doen in onze regio?

Kort samengevat

In vergelijking tot landelijke gemiddelden hebben Zuid-Limburgers:

- een lagere levensverwachting: 80,8 jaar^a (NL: 81,5 jaar)
- hogere zorgkosten: € 3040,- per verzekerde^b (NL € 2.490,-)

Daarbij zien we dat in Zuid-Limburg meer jongeren tussen 13 en 16 jaar roken en alcohol drinken in vergelijking tot landelijke gemiddelden.

En tot slot, net als de rest van Nederland kampen Zuid-Limburgse kinderen en volwassenen te vaak met overgewicht en/of obesitas.

ROKEN

- In Zuid-Limburg roken meer jongeren (13-16 jaar) in vergelijking tot de rest van Nederland

Jongeren (13-16 jaar) die minstens 1 keer per week roken^c:

NL 7,9% 6,4%

Volwassenen en ouderen (19 jaar en ouder) die roken^d:

NL 21,6% 20,5%

OVERGEWICHT

- Zuid-Limburgers kampen net als de rest van Nederland te vaak met overgewicht en obesitas

Zuid-Limburgse kinderen met overgewicht en/of obesitas^e:

• 2 jarigen 8%
• 3 jarigen 7%
• 3 jarigen + 9 maanden 10%
• 5-6 jarigen 9%
• 10 jarigen 16%
• 13-14 jarigen 16%
• 17-24 jarigen 22,1%

Volwassenen met overgewicht^f:

52,3%

ALCOHOLGEBRUIK

- In Zuid-Limburg drinken meer jongeren (13-16 jaar) alcohol in vergelijking tot de rest van Nederland

Jongeren (13-16 jaar) hebben de afgelopen 4 weken:

- alcohol via familie en/of vrienden gekregen^g 45,4%
- alcohol gekocht^h 13,8%
- alcohol gedronkenⁱ NL 28,3% 26,4%

Volwassenen dat overmatig alcohol drinkt^j:

7,2%

a Definitie: Levensverwachting bij geboorte. Het betreft de gemiddelde leeftijd die een levendgeborene uit het betreffende jaar naar verwachting zal bereiken. Bron: RIVM via www.rivm.nl/onderzoek-en-toezicht/onderzoek-en-toezicht/levensverwachting, 2016
b Definitie: Gemiddelde kosten per verzekerde voor de Zorgverzekeringswet (Zvw). De zorg vanuit de Zvw omvat alle zorg die in het basispakket is opgenomen. Zorg vanuit de aanvullende verzekeringen is dus niet opgenomen. Bron: Vektis via www.vektis.nl/onderzoek-en-toezicht/onderzoek-en-toezicht/zorgkosten, 2019
c Bron: Gezondheidsmonitor Jeugd, GGD Zuid Limburg, 2019
d Bron: Volwassenen- en Ouderenmonitor, GGD Zuid Limburg, 2016
e Bron: Jeugdgezondheidszorg, GGD Zuid Limburg, 2019
f Bron: Jeugdgezondheidszorg, GGD Zuid Limburg, 2019
g Bron: Jeugdgezondheidszorg, GGD Zuid Limburg, 2019
h Bron: Jeugdgezondheidszorg, GGD Zuid Limburg, 2019
i Bron: Jeugdgezondheidszorg, GGD Zuid Limburg, 2019
j Bron: Jeugdgezondheidszorg, GGD Zuid Limburg, 2019

DE 5 PIJLERS VAN HET PREVENTIEAKKOORD

In de volgende hoofdstukken worden per pijler de ambities, afspraken en acties geformuleerd die samen met de partners van dit preventieakkoord worden opgepakt.

PIJLER: BEWEGEN EN GEZONDE VOEDING OP SCHOLEN

De onderwijsomgeving is bij uitstek geschikt voor het aanleren van een gezonde leefstijl. Zo is in Zuid-Limburg de afgelopen jaren dan ook intensief ingezet op een gezonder onderwijs. En met resultaat. Denk hierbij aan [De Gezonde Basisschool van de Toekomst](#) en de groei van het aantal [Gezonde Scholen](#) in zowel het primair- als voortgezet onderwijs.

Om Zuid-Limburgse kinderen op te laten groeien tot gezonde volwassenen zijn preventieve programma's nodig in alle levensfasen. In dit preventieakkoord zetten we daarom samen met JOGG in op een verbreding naar de voorschoolse fase (kinderopvang), het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs.

Ambitie

Kinderopvang

Uit een [inventarisatie](#) onder kinderopvangorganisaties in Zuid-Limburg blijkt de ambitie aanwezig om te komen tot een gezondere kinderopvang. Tevens blijkt dat er behoefte is aan ondersteuning om hiermee aan de slag te gaan. Dankzij een subsidie van ZonMw wordt de regio de komende jaren in staat gesteld om een regionaal lerend netwerk gezonde kinderopvang te vormen waarin kinderopvang en kennispartners ervaringen delen en van elkaar leren. Deze ontwikkeling willen we met het preventieakkoord versnellen door ervoor te zorgen dat meer kinderopvanglocaties beschikken over een opgeleide [coach gezonde kinderopvang](#). Deze coach leert hierbij te werken met de aanpak [Gezonde Kinderopvang](#) en hoe deze te borgen in de dagelijkse praktijk. Tevens geeft deze coach vervolgens scholing aan collega's op dit thema. Omdat de opleidingsbehoefte onder Zuid-Limburgse kinderopvangorganisaties groter blijkt dan het landelijk aantal beschikbare opleidingsplekken en mogelijkheden, gaan we deze opleiding in Zuid-Limburg aanbieden. Hiermee kunnen meer pedagogisch medewerkers in een kortere periode worden opgeleid.

Daarnaast blijkt uit de inventarisatie dat meer aandacht nodig is voor het thema bewegen. Vanuit de eerdergenoemde regionale inzet worden goede voorbeelden en erkende beweeginterventies gebundeld en beschikbaar gesteld voor lokale inzet. Voor de implementatie van deze interventies, beweegmethoden en materialen zijn echter financiële middelen nodig. Met het preventieakkoord maken we middelen vrij om de implementatie van deze interventies mogelijk te maken.

Voortgezet onderwijs

In navolging op de initiatieven in het primair onderwijs is er ook in het voortgezet onderwijs toenemende aandacht voor een gezonde schoolomgeving. Dit blijkt niet alleen uit het groeiend aantal scholen voor voortgezet onderwijs dat werkt met de Gezonde School aanpak, maar ook uit de pilot die bij SVO PL in ontwikkeling is. Hierbij wordt ingezet op een doorlopende lijn van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs met een passend vervolg op De Gezonde Basisschool van de Toekomst die tevens versterkend en aanvullend is op bestaande programma's. Met het preventieakkoord faciliteren we het proces om deze pilot nader uit te werken.

MBO

Uit de [Q-meting MBO knooppunt](#) blijkt dat de gezondheidsachterstanden onder de 13.000 leerlingen van het VISTA college groter zijn in vergelijking tot HBO en WO studenten in Zuid-Limburg. Daarom zetten we in op gezondere MBO studenten die onderwijs volgen in gezondere onderwijsomgevingen. Om tot gerichte inzet te komen wordt hiervoor de tool [Test je leefstijl](#) geïmplementeerd op het VISTA college. Hiermee wordt school-breed en per locatie, opleiding, niveau en leerjaar inzicht verkregen in 14 onderdelen van een gezonde leefstijl. Denk hierbij aan zowel de thema's roken, alcohol en voeding, alsook drugs, seksualiteit, veiligheid, angst en somberheid. Met deze inzichten kan vervolgens op relevante thema's worden ingezet met gerichte interventies. Hierbij wordt de aansluiting gezocht bij VISTA Vitaal, het vitaliteitsprogramma binnen het VISTA college, en de Gezonde School aanpak.

Frank Schoonbrood
VISTA college
Coördinator VISTA Vitaal:

'Met VISTA Vitaal willen we de vitaliteit van studenten en medewerkers bevorderen en daarmee een bijdrage leveren aan een gezondere toekomstige generatie Limburgers. De implementatie van Test je leefstijl en het gezonder maken van onze schoolomgeving gaan ons hierbij helpen!'

Ingrid van den Bunder
Bestuurder Peuteropvang Heerlen
(POVH)

‘We merken dat de medewerkers die zijn opgeleid tot coach gezonde kinderopvang een belangrijke schakel zijn om met dit thema aan de slag te gaan. Ze enthousiasmeren niet alleen hun collega's maar ook ouders en peuters. Deze geven ze tevens de juiste kennis en vaardigheden mee. Hiermee is gezondheid een vanzelfsprekend onderdeel van onze dagelijkse aanpak.’

Vanuit het preventieakkoord wordt capaciteit vrijgemaakt om de implementatie van de tool Test je leefstijl mogelijk te maken, de Gezonde Schoolaanpak te introduceren, de koppeling te maken met VISTA Vitaal en daarbij gerichte interventies in te zetten.

Daarnaast worden er verkennende gesprekken gevoerd met het VISTA college voor de uitvoering van de door JOGG ontwikkelde aanpak ‘eetomgevingen MBO’. Hierbij wordt niet alleen de eetomgeving binnen de school gezonder gemaakt, maar worden ook samen met lokale partners, zoals horeca en supermarkten, afspraken gemaakt om het aanbod van ongezonde voeding te beperken en de keuze voor gezonde voeding te stimuleren.

Acties

Kinderopvang

- Implementatie van gezondheidsprogramma's versnellen door meer pedagogisch medewerkers op te leiden tot coach gezonde kinderopvang.
- Coaches gezonde kinderopvang en pedagogisch medewerkers de juiste tools meegeven door de implementatie van erkende beweeginterventies en methoden mogelijk te maken.

Voortgezet onderwijs

- Ondersteuning / bijdrage leveren aan pilot ‘gezond voortgezet onderwijs’ bij SVO PL.

MBO

- Inzicht in leefstijl van leerlingen VISTA college door de implementatie van de tool ‘Test je leefstijl’.
- Gerichte inzet van interventies binnen ‘VISTA Vitaal’ en introductie van de Gezonde Schoolaanpak op basis van uitkomsten ‘Test je leefstijl’.
- Gezonde schoolomgevingen door (verkenning) implementatie van JOGG-aanpak ‘eetomgevingen MBO’ op locaties van VISTA college.

PIJLER: LIMBURGSE NETWERKAANPAK OVERGEWICHT EN OBESITAS

Ambitie

In Zuid-Limburg is de afgelopen jaren volop ingezet op preventiegericht gezondeheidsprogramma's. Dit neemt echter niet weg dat er in Zuid-Limburg nog steeds een grote groep kinderen en jongeren kampt met overgewicht of zelfs obesitas. Om deze problematiek aan te pakken is in samenwerking tussen zorgverzekeraars CZ en VGZ, Maastricht UMC+, Your Coach Next Door, GGD Zuid Limburg en Kind naar gezond gewicht (JOGG) de [Limburgse netwerkaanpak](#) ontwikkeld.

Met deze domein overstijgende aanpak worden kinderen en hun gezinnen met ondersteuning van de centrale zorgverlener (jeugdverpleegkundige JGZ) en kinderleefstijlcoaches geholpen met duurzame gedragsverandering naar een gezonde(re) leefstijl met een gezond gewicht.

De gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen, Kerkrade en Maastricht starten in 2021 als pilot met deze aanpak. Dit is mede mogelijk door de inzet van lokale uitvoeringsbudgetten uit het preventieakkoord. Het is onze ambitie om alle Zuid-Limburgse kinderen met overgewicht en obesitas te kunnen ondersteunen met deze netwerkaanpak. Daarom worden de ervaringen en leerpunten uit deze pilots benut om deze aanpak door te ontwikkelen en te verspreiden naar alle Zuid-Limburgse gemeenten. Deze ontwikkeling zullen we met het preventieakkoord stimuleren en aanjagen.

Suzanne Pieper
Programmamanager Kind naar
Gezonder Gewicht (JOGG)

'Overgewicht en obesitas worden vaak veroorzaakt door een breed scala aan omgevings-, maatschappelijke, psychosociale en gedragsfactoren. Dit Limburgse initiatief maakt het mogelijk deze complexiteit aan te pakken door het gezin centraal te stellen, het sociale- en gezondheidsdomein te verbinden en samen te leren en te verbeteren. Daarmee zet Limburg een belangrijke stap om uiteindelijk de provinciale gezondheidsachterstanden te verminderen.'

Acties

- Zuid-Limburgse gemeenten informeren over Limburgse netwerkaanpak door organisatie van netwerk- en kennisevents.
- Zuid-Limburgse gemeenten faciliteren in start netwerkaanpak door lessen en ervaringen inzichtelijke te maken uit pilots Sittard-Geleen, Maastricht, Heerlen en Kerkrade.
- Aanjagen van regionale dekking van netwerkaanpak overgewicht en obesitas door Zuid-Limburgse gemeenten te begeleiden in voorbereiding en implementatie van deze aanpak.

PIJLER: ROOKVRIJE KINDOMGEVING

Naomi Satijn

Verloskundige, Lid Taskforce Rookvrije Start Zuid-Limburg

'Goed dat de Taskforce Rookvrije Start Zuid-Limburg er is. Samen kunnen we aan de slag met concrete acties, zoals het bekend maken van het aanbod telefonisch coaching 'Rookvrije Ouders' en het aanbieden van de training 'Rookvrije Start'.'

Ambitie

Rookvrije start

Ieder kind verdient een kansrijke start waarin het kan opgroeien in een rookvrije omgeving. Dit is helaas niet altijd vanzelfsprekend. Daarom is in 2020 de [Taskforce Rookvrije Start Zuid-Limburg](#) geïnitieerd. Deze taskforce bestaat uit een Zuid-Limborgse vertegenwoordiging van zorgverleners in de geboorte- en jeugdzorg, kinderartsen en verloskundigen en maakt onderdeel uit van de Zuid-Limborgse aanpak [Kansrijke Start](#). De taskforce heeft als doel de stoppen-met-roken zorg in de geboortezorg en jeugdgezondheidszorg te verbeteren zodat alle kinderen in Zuid-Limburg een Rookvrije Start krijgen.

Als startsein voor de uitvoering van de aanpak Rookvrije Start heeft het Trimbos-instituut aanbevelingen gedaan aan de taskforce. Denk hierbij aan het ontwikkelen van gezamenlijk stoppen-met-roken beleid (inclusief zorgpaden), grootschalige inzet van de e-learning Rookvrije Start voor verloskundigen, gynaecologen en kraamverzorgenden, aandacht voor terugvalpreventie bij (aanstaande) moeders, aandacht voor kwetsbare gezinnen en de implementatie van het programma Rookvrije Ouders waarbij aandacht is voor multiproblematiek bij stoppen met roken.

De taskforce gaat de komende jaren aan de slag met deze aanbevelingen. Om hier uitvoering aan te kunnen geven wordt de taskforce ondersteund en gefaciliteerd door de projectleiders Rookvrije Generatie van de GGD Zuid Limburg. Als gevolg van aflopende financiering vanuit de GGD GHOR eindigt deze ondersteuning aan de taskforce medio 2022. Met het preventieakkoord worden middelen beschikbaar gesteld om het programma Rookvrije Generatie in Zuid-Limburg voort te zetten en daarmee de ondersteuning aan de Taskforce Rookvrije Start Zuid-Limburg tot minimaal 2024 te borgen.

Anya Niewierr
Algemeen directeur Visit Zuid-Limburg

'Er valt zoveel te ontdekken en te doen in ons mooie Zuid-Limburg. Het is wat ons betreft dan ook vanzelfsprekend dat kinderen al deze avonturen kunnen beleven op plekken die gezond en rookvrij zijn. Mooi dat we hier nu samen met partners werk van gaan maken!'

Rookvrije kindomgeving

Eén van de omgevingen waarin kinderen opgroeien zijn de plekken waar ze samen met hun gezinnen spelen en recreëren. Daarom gaan we samen met Visit Zuid-Limburg, [Gezond Uit](#) (JOGG) en de [Rookvrije Generatie](#) meer dagattracties in Zuid-Limburg gezonder maken. Hierbij zetten we in op rookvrije omgevingen waarbij we tevens de verbinding maken met het programma Gezond Uit om dagattracties met horeca te ondersteunen om gezondere voeding aan te bieden. Tevens zetten we samen met Speeltuinwerk Limburg, Jong Nederland en Scouting Limburg in op meer rookvrije speeltuinen en scouting- en jongerenaccommodaties. Dit doen we door gezamenlijke communicatie vanuit eerdergenoemde partners, informeren en activeren tijdens inspiratiesessies en door begeleiding op locatie. Hierbij trekken we samen op met gemeenten om ook invulling te geven aan lokale ambities en afspraken. Met de continuering van het project(leiderschap) Rookvrije Generatie Zuid-Limburg wordt het mogelijk dit te blijven aanjagen en uitvoeren om te komen tot meer rookvrije dagattracties.

Acties

- Zuid-Limburgse aanpak Rookvrije Start verbeteren door ondersteuning aan de Taskforce Rookvrije Start Zuid-Limburg tot 2024 te borgen.
- Dagattracties in Zuid-Limburg gezonder en rookvrij maken door gezamenlijk communicatie, inspiratiesessies en ondersteuning van dagattracties.

PIJLER: GEZONDERE SPORTOMGEVINGEN

Ambitie

Sporten en bewegen zijn onlosmakelijk verbonden met een gezonde leefstijl. Daar hoort natuurlijk ook een sportomgeving bij die rookvrij is, waar gezonde voeding wordt aangeboden en waar verantwoord met alcohol wordt omgegaan.

Meer gezondere sportaccommodaties

Het is dan ook onze ambitie om meer gezondere sportaccommodaties, kantines, sporthallen, zwembaden en sportcentra te realiseren in Zuid-Limburg. Een brede vertegenwoordiging van de sport in Zuid-Limburg deelt deze ambitie en wil hier een actieve bijdrage aan leveren. Om hier uitvoering aan te geven wordt door partners aan [Team:Fit](#) gevraagd een actief netwerk te vormen bestaande uit sportbonden, sporttakplatforms, NOC*NSF, NL Actief, Huis voor de Sport Limburg, JOGG, Rookvrije generatie (GGD) en exploitanten van sportaccommodaties. Deze stakeholders zullen gezamenlijk optrekken om de Zuid-Limburgse sport te enthousiasmeren en activeren om aan de slag te gaan met gezondere sportomgevingen.

Team:Fit

Team:Fit, het programma van JOGG dat sportverenigingen- en accommodaties hierin begeleidt, vormt daarmee in Zuid-Limburg het centrale loket en de verbindende factor tussen regionale partners, gemeenten, sportbedrijven, JOGG-regisseurs, verenigingen en sportaccommodaties. Maar bovenal begeleidt Team:Fit in praktijk en op locatie verenigingen en accommodaties om te komen tot een gezondere sportomgeving.

VV Sittard, Michel Bons

Het is eigenlijk heel makkelijk en een kwestie van durven en doen. Met behulp van Team:Fit waren het eenvoudige stapjes. Zo is er nu een watertappunt voor iedereen met gratis water, is er op wedstrijddagen gratis fruit voor de jeugd en is er een gezonder alternatief voor zoet en hartig. Het was leuk om op te merken dat de mensen niet in de gaten hadden dat we alleen nog tosti's met bruin brood verkopen. En sinds kort is ons sportcomplex rookvrij. Ook hierin heeft Team:Fit ons ondersteund.

Acties

- Uitvoering geven aan gezamenlijke ambities door een actief netwerk te organiseren dat zich inzet voor meer gezondere sportomgevingen in Zuid-Limburg.
- Enthousiasmeren en activeren van sportverenigingen en -accommodaties om aan de slag te gaan met Team:Fit door een gezamenlijke communicatiecampagne te ontwikkelen en uit te voeren.

PIJLER: AANVULLENDE SPEERPUNTEN

Ambitie

Een van de omgevingen waar tot dusver minder aandacht voor is geweest is de werkomgeving. Hier zijn de ouders van onze Zuid-Limburgse kinderen vrijwel dagelijks werkzaam en brengen ook MBO-studenten een groot deel van hun (praktische) opleiding hierdoor.

Om de aandacht voor gezonde werknemers en gezonde werkomgevingen te vergroten brengen we samen met de Limburgse Werkgevers Vereniging (LWV) een beweging op gang om het bedrijfsleven te inspireren en activeren hiermee aan de slag te gaan. Dit doen we door het organiseren van inspiratiesessies, het uitlichten van goede voorbeelden en de scan 'Vitaal Bedrijf' onder de aandacht te brengen. Met dit regionale speerpunt bereiken we lokale organisaties en krijgen werkgevers en werknemers beter inzicht in hun vitaliteit.

Acties

- Aandacht vergroten voor gezonde werknemers en gezonde werkomgevingen door samen met de LWV inspiratiesessies te organiseren.
- Werkgevers en werknemers inzicht geven in gezondheidssituatie door bij LWV aangesloten bedrijven de scan Vitaal Bedrijf aan te bieden.

AAN DE SLAG!

Met het sluiten van dit preventieakkoord hebben we samen met partners gezamenlijke ambities geformuleerd en de eerste afspraken gemaakt hoe we deze gaan realiseren. Hiermee staan we echter slechts in de startblokken om tot uitvoering te komen. In de komende periode zullen we samen met partners tot een nadere concretisering van afspraken komen om daarmee de stap van afspraken naar uitvoering te maken. Dit is van groot belang om met de beschikbare middelen in de praktijk impact te realiseren.

Borging

Vanuit het Programmabureau Trendbreuk zal de verdere concretisering en uitvoering aangejaagd en gemonitord worden. Speciale aandacht is nodig voor de optimale verbinding tussen het regionale akkoord en de lokale agenda's. Daarnaast zal het programmabureau alert blijven op relevante landelijke ontwikkelingen zoals de recente steunpakketten als gevolg van de COVID-19 pandemie en overige regionale Trendbreuk ontwikkelingen. Tevens zal het programmabureau het regionaal budget en de voortgang bewaken en hierover jaarlijks verantwoording afleggen aan de stuurgroep Trendbreuk. Voor deze taken wordt capaciteit vrijgemaakt uit de beschikbare uitvoeringsbudgetten.

FINANCIËN

Het inlopen van de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg is een enorme opgave. Een opgave die ook de benodigde financiële middelen vraagt. Voor de uitvoering van regionale en lokale preventieakkoorden wordt daarom vanuit het Ministerie van VWS uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld. Het aantal inwoners per gemeente bepaalt hierbij de hoogte van dit uitvoeringsbudget. Voor de regio Zuid-Limburg betreft dit over de periode 2021, 2022 en 2023 in totaal € 1.080.000. Dit is hard nodig om aan de slag te gaan met alle lokale en regionale preventieafspraken. Om de acties in dit regionale akkoord samen met partners te kunnen uitvoeren wordt onderstaand een overzicht gegeven van de benodigde middelen voor de komende jaren.

Begroting Regionaal Preventieakkoord¹

Pijler	Thema	2021	2022	2023
Bewegen en gezonde voeding op scholen	Kinderopvang	15.000	15.000	15.000
	Voortgezet onderwijs	10.000	-	-
	MBO	20.000	20.000	20.000
Rookvrije kindomgeving	Voortzetting Rookvrije Generatie Ondersteuning Taskforce Rookvrije Start	20.000	20.000	20.000
Gezondere sportomgevingen	Uitvoering en capaciteit Team:Fit	15.000	15.000	15.000
Overige speerpunten	Uitvoering acties (met LWW)	5.000	5.000	5.000
Borging	Borging en uitvoering regionaal akkoord	20.000	20.000	20.000
Subtotaal		105.000	95.000	95.000
Inzet resterend regionaal ondersteuningbudget		-15.000	-5.000	-5.000
Totaal		90.000	90.000	90.000
Percentage (van totaal beschikbaar uitvoeringsbudget Zuid-Limburg € 360.000)		25%	25%	25%

¹ Uitvoering afspraken pijler Netverkooppak zijn gedeeltelijk binnen bestaande regionale aanpak.

PARTNERS

In de totstandkoming van het Preventie-akkoord zijn vele gesprekken gevoerd. De hiernaast afgebeelde organisaties hebben gedurende dit proces uitgesproken de ambities in dit akkoord te delen en als partner van het akkoord een bijdrage te willen leveren in het realiseren hiervan.

Dit akkoord heeft bovendien een open karakter. Dit betekent dat organisaties van harte welkom zijn zich aan te sluiten als partner van het Preventieakkoord Zuid-Limburg.

PREVENTIEAGENDA'S VAN DE 16 ZUID-LIMBURGSE GEMEENTEN

Het Preventieakkoord Zuid-Limburg

bestaat uit een regionaal akkoord en 16 lokale preventieagenda's.

Klik hiernaast op de gemeente voor de betreffende preventieagenda.

-
- [Beek](#)
  - [Beekdaelen](#)
  - [Brunssum](#)
  - [Eijsden-Margraten](#)
  - [Gulpen-Wittern](#)
  - [Heerlen](#)
  - [Kerkrade](#)
  - [Landgraaf](#)
  - [Maastricht](#)
  - [Meerssen](#)
  - [Simpelveld](#)
  - [Sittard-Geleen](#)
  - [Stein](#)
  - [Vaals](#)
  - [Valkenburg aan de Geul](#)
  - [Voerendaal](#)

Samen werken aan een gezonder Zuid-Limburg

LOKALE PREVENTIEAGENDA

Gemeente Kerkrade

INTRODUCTIE

Er is een breed gedragen besef in onze stad Kerkrade dat voor een gezonde en vitale stad, gezonde inwoners nodig zijn. Gezonde inwoners hebben immers meer grip op hun leven en kunnen beter meedoen in de maatschappij. Gezondheid geldt namelijk als een belangrijk middel om zelfredzaamheid en participatie te behouden of te vergroten, een gezonde geest in een gezond lichaam. In de afgelopen jaren was Kerkrade een gemeente die niet best scoort als het gaat om gezondheid en vitaliteit. Het college wil deze negatieve trend doorbreken en Kerkrade tot een gezonde en vitale stad maken en op die manier aan haar visie op dit belangrijke onderwerp 'van gezondheidszorg naar zorg voor gezondheid' vorm en inhoud geven (Collegeprogramma 2018-2022). Preventie en een gezonde leefstijl zijn een onlosmakelijk onderdeel hiervan.

Doelen van het Gezondheidsbeleid Zuid-Limburg, Trendbreuk en VIE in Kerkrade:

- Kansrijk, gezond en veilig laten opgroeien van onze jeugd (t/m 18 jaar)
- In 2030 heeft Zuid-Limburg haar achterstand tov Nederland ingelopen met 25%.
- In 2030 is de ervaren gezondheid van de inwoners van Kerkrade minimaal gelijk aan Zuid-Limburg.

Voor het behalen van zo veel mogelijk gezondheidswinst, willen we focussen op:

- Jeugd (t/m 18 jaar), ten opzichte van volwassenen en ouderen.
- Kwetsbare inwoners met grootste gezondheidsachterstand.
- Dichtbij de burger, in het gezin, wijk, school en werkplek het verschil maken.
- Leefstijlfactoren die de meeste ziekte veroorzaken: roken, overgewicht, ongezond eten, te weinig bewegen en een problematisch alcoholgebruik.
- Lichamelijke én mentale gezondheid, vanuit 'positieve gezondheid' en 'doe-vermogen', aansluiten op wat iemand kan, belangrijk vindt en wil veranderen.
- Integrale aanpak van leefstijl in samenhang met achterliggende oorzaken zoals armoede, schulden, eenzaamheid, werkloosheid, lage opleiding of taalachterstand en mede vanuit sport, onderwijs, participatie, arbeidsmarkt en openbare ruimte.
- Domein overstijgend samenwerken met burgers, verenigingen, zorgverleners, lokale ondernemers, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties (oa sport en onderwijs).
- Bewezen effectieve interventies gebruiken.

Doelen van het Lokale Preventie Akkoord Kerkrade:

- Burgers, zowel kinderen als volwassenen, maken gezondere keuzes waardoor ze minder ziek worden, minder zorg nodig hebben en het goede voorbeeld geven aan hun kinderen.
- Bijdragen aan het inlopen van de gezondheidsachterstand tov Nederland van 25% in 2030.
- Bijdragen aan een ervaren gezondheid van de inwoners van Kerkrade minimaal gelijk aan Zuid-Limburg in 2030.

In co-creatie met burgers en partners willen we de Lokale Preventie Agenda dit jaar aanvullen, verder concretiseren en door ontwikkelen tot een Lokaal Preventie Akkoord voor Kerkrade en verder verbinden met onze activiteiten in VIE en het Sport Akkoord Kerkrade. Deze Lokale Preventie Agenda is een eerste aanzet daartoe.

Jeugd van 13 t/m 16 jaar	Kerkrade	Z-Limburg	Nederland
Ervaren gezondheid, (zeer) goed	83,8%	84,5%	85,3%
Stress door ≥ 1 factoren, (zeer) vaak	45,6%	44,6%	44,5%
Wekelijks sporten, in georganiseerd verband	66,6%	72,0%	75,2%
Water drinken, dagelijks	64,7%	72,0%	73,4%
Alcohol, slokjes of heel glas	58,6%	56,8%	51,7%
Roken, paar trekjes of hele sigaret	21,0%	17,8%	16,1%

Bron: Gezondheidsmonitor GGD-ZL Jeugd 2019

BEWEGEN EN GEZONDE VOEDING OP SCHOLEN

Noodzaak

De gezondheid van leerlingen is van belang voor de toekomst van de jongere zelf en voor onze samenleving als geheel. Gezond gedrag wordt bij voorkeur jong aangeleerd door ouders én school. Gezond bewegen draagt bij aan een gezond lichaam en gewicht, bevordert de mentale gezondheid en vermindert het risico op hart/vaatziekten en diabetes. Gezonde voeding is belangrijk voor een gezond lichaam en gewicht, en een gezonde groei en ontwikkeling.

Ambitie

- Het aanleren van een gezonde leefstijl, oa over gezonde voeding en voldoende bewegen, aan kinderen is opgenomen in het DNA van iedere school, VSO en kinderopvang.
- Scholen, VSO en kinderopvang dragen bij aan méér gezondheidswinst, minder gezondheidsverschillen en betere onderwijsprestaties bij kinderen.
- Kinderen weten waarom en hoe zij gezond kunnen eten en voldoende kunnen bewegen, en passen dit toe in hun eigen leven dwz ontbijten 5+ dagen p/w, eten groente/fruit, bewegen voldoende en drinken water.

Lopende projecten

Gezonde Basisschool van de Toekomst (2 scholen), Gezonde School (1 school VSO), BeweegImpuls Peuters, Gezonde Voeding (KOP), Bewegvriendelijke Speelpleinen en SCA-regeling en Jeugd Sportfonds tbv oa sportabonnement (en evt sportkleding en -artikelen)

Afspraken en acties: start nieuwe projecten

Versterken van het reeds door VMBO-Holz voorbereide project Leefstijl, waarin VMBO-Holz de belangrijkste elementen uit de Gezonde Basisschool voor de Toekomst zal voorzetten, aangevuld met voor de leerlingen van het voortgezet onderwijs passende thema's, met de focus op sociale weerbaarheid. Hiervoor zal expertise met gebruik van bewezen effectieve interventies ingehuurd worden en zullen docenten de leefstijl actief uitdragen.

Huidige partners:

- PO en BSO De Steltloper
- PO en BSO De Schatkit
- Kinderopvang Parkstad
- GGD-ZL
- UM/ Academische Werkplaats
- Ecsplora MIK-PIW
- RiskCare
- SO/VSO Jan Baptist
- Movare

Nieuwe partners:

- VMBO-Holz
- GGD-ZL

NETWERKAANPAK VOOR KINDEREN MET OVERGEWICHT EN OBESITAS

Noodzaak

Overgewicht en obesitas kan vaak (soms op latere leeftijd) leiden tot chronische ziekten, zoals Diabetes Mellitus, hart en vaatziekten, kanker en gewrichtsklachten. En kan leiden tot pesten en minder makkelijk mee komen. Behandeling vindt vooral in het ziekenhuis plaats. Aansluitend is begeleiding van kind en familie nodig en doorgeleiding naar beweegaanbod in de leefomgeving, voor blijvend effect.

Ambitie

- Afname van het percentage kinderen met overgewicht van BMI 25+ en obesitas in Kerkrade.
- Verminderen van gezondheidsrisico's en ziekten als gevolg van overgewicht.
- Kinderen weten waarom en hoe zij gezond kunnen eten en voldoende kunnen bewegen, en passen dit toe in hun eigen leven dwz ontbijten 5+ dagen p/w, eten groente/fruit, bewegen voldoende en drinken water.

Lopende projecten

Projecten jeugd: Limburgse Netwerkaanpak voor Overgewicht t/m 18 jaar, is voorbereid, start binnenkort.

SCA-regeling en Jeugd Sportfonds tbv oa sportabonnement (en evt sportkleding en -artikelen)

Recent afgeronde projecten jeugd: JOGG en Cool2BFit, vervolgtraject wordt na de coronaperiode opgepakt.

Afspraken en acties: start nieuwe projecten

Geen nieuwe projecten. Op dit moment worden voldoende projecten, nu reeds of op korte termijn, zoals de Limburgse Netwerkaanpak Overgewicht, uitgevoerd om overgewicht en obesitas bij kinderen aan te pakken.

Huidige partners:

- HOZL
- CZ
- JGZ
- Impuls
- Ziekenhuis
- UM
- Innovatie Hub VIE

Nieuwe partners:

- Gemeente Kerkrade
- VIE
- HUB
- Sportfondsen
- Gemeenschapsaccommodaties
- Sportaccommodaties (binnen en buiten)
- Gemeentehuis
- Basisscholen
- BSO's
- VMBO Holz
- Bibliotheken
- Speeltuinen
- Sportverenigingen
- GGD-ZL

ROOKVRIJE KINDOMGEVINGEN

Noodzaak

Meer dan de helft van de jongeren die beginnen met roken, raakt verslaafd. Onderzoek laat zien dat rokers die jong zijn begonnen met roken, meer sigaretten per dag roken en meer moeite hebben met stoppen. Nicotine beïnvloedt de ontwikkeling van de hersenen en kan jongeren gevoeliger maken voor verslaving. De meeste jongeren komen via familie en/of vrienden (sociale beschikbaarheid) aan tabak.

Ambitie

- Verminderen van slecht voorbeeldgedrag, door verminderen van rokende volwassenen in de buurt van het kind.
- Verminderen van (sociale) beschikbaarheid van sigaretten
- Minder kinderen beginnen met roken.
- Als kinderen toch starten, beginnen zij pas op latere leeftijd te roken.

Lopende projecten

Is onderdeel van Gezonde Basisschool van de Toekomst (2 scholen), Gezonde School (1 school VSO).

Afspraken en acties: start nieuwe projecten

Via Teamfit GGD-ZL een rookvrije Kindomgeving realiseren bij Sportaccommodaties, Scholen, Speeltuinen, Buurthuizen en Openbare gebouwen zoals Gemeentehuis en Bibliotheek, zowel binnen en buiten. Starten met partijen die intrinsieke motivatie hebben (als voorbeeldprojecten) en dit verder uitbreiden. Hiervoor aansluiten bij of samenwerking aangaan met oa onze partners van Sport Akkoord Kerkrade.

Nieuwe partners:

- Sportverenigingen
- Sportfondsen
- Sportaccommodaties
- Commerciële sportaanbieders
- Scholen
- GGD-ZL

GEZONDERE SPORTOMGEVINGEN

Noodzaak

Veel jongeren leren door voorbeeldgedrag van volwassenen, onder andere bij sportverenigingen. Zien jongeren daar volwassenen roken, alcohol drinken en ongezond eten, dan zullen zij geneigd zijn dit over te nemen. Door de sportomgeving gezond te houden, wordt het goede voorbeeld doorgegeven.

Ambitie

- Verminderen van slecht voorbeeldgedrag, door verminderen van roken, alcohol drinken en ongezond eten in de buurt van het kind.
- Sterk verminderen van beschikbaarheid van sigaretten, alcohol en ongezond eten, en vermeerderen van beschikbaarheid van gezond eten in de buurt van het kind.
- Minder kinderen beginnen met roken, drinken of ongezond eten.
- Als kinderen toch starten, beginnen zij pas op latere leeftijd te roken, drinken of ongezond te eten.

Lopende projecten

FC Kerkrade-West en KVC Oranje zijn op onderdelen al met de Gezonde Sportkantine bezig.

Afspraken en acties: start nieuwe projecten

Via Teamfit GGD-ZL Gezonde Sportkantine/Sportomgeving realiseren bij VMBO-Holz, Scholen,

Sportverenigingen, Sportaccommodaties en Commerciële sportaanbieders, zowel binnen en buiten.

Hiervoor aansluiten bij of samenwerking aangaan met onze partners van Sport Akkoord Kerkrade. Mogelijk subsidiebeleid clubs aanpassen als stimulans om predicaat 'Gezonde Sportkantine' te behalen en te behouden.

BORGING

Gedurende 2021 zullen we in co-creatie met burgers en partners de Lokale Preventie Agenda aanvullen, verder concretiseren en door ontwikkelen tot een Lokaal Preventie Akkoord voor Kerkrade. Hierbij zullen we de activiteiten uit het Preventie Akkoord verbinden met VIE en het Sport Akkoord. En zullen we de monitoring (mbv cijfers uit de Gezondheidsmonitor GGD Jeugd en cijfers/ registraties van partners) en borging van onze Preventie Agenda nader uitwerken.

Gemeente Kerkrade

FINANCIËN

Jaarlijks beschikbaar uitvoeringsbudget

Pijler	2021	2022	2023
Bewegen en gezonde voeding op scholen	€ 08.500	€ 08.500	€ 08.500
Netwerkaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas	€ 00.000	€ 00.000	€ 00.000
Rookvrije kindomgevingen	€ 07.000	€ 07.000	€ 07.000
Gezondere sportomgevingen	€ 07.000	€ 07.000	€ 07.000
Lokale speerpunten	€ 00.000	€ 00.000	€ 00.000
Reservering Regionaal Preventieakkoord (25%)	€ 07.500	€ 07.500	€ 07.500
Totaal	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000

